

" Waterkwaliteit en visbestand in de Blaasveld Broek vijvers anno 2026 "

1. Inleiding

Het Blaasveldbroek is een natuurgebied in de tot de Antwerpse gemeente Willebroek behorende plaats Blaasveld.

Het betreft een gebied van 160 ha dat beheerd wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het gebied heeft verschillende hengelvijvers.

2. Waterkwaliteit

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beschikt niet over recente meetgegevens van de waterkwaliteit van de Blaasveld Broek vijvers.

a) Huidige toestand

De evolutie van de waterkwaliteit evenals de doelstellingen per waterlichaam kan handig opgevolgd worden via de waterdashboards die online staan: *Dashboard oppervlaktewaterlichamen*. [[Dashboard oppervlaktewaterlichamen](#)]

b) Toekomstperspectieven

De verschillende geplande acties zijn terug te vinden in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027. Dit is eveneens online raadpleegbaar:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>]

De rapportage over deze acties is terug te vinden in het wateruitvoeringsprogramma:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>]

Op het VRT Nieuws – Regio Mechelen van 6 mei 2025 (Kristel Marien) vernemen wij het volgende.

Zeldzame otter gespot in Blaasveldbroek in Willebroek: "Proper water, vis en veel begroeiing op de oevers"

In het Blaasveldbroek in Willebroek is opnieuw een otter gespot, en dat is vrij zeldzaam in Vlaanderen. In oktober 2024 was dat ook al het geval, maar dan in Broek De Nayer, een ander natuurgebied in de buurt.

Bij het WWF waren ze opgetogen toen ze op de beelden van de wildcamera een otter spotten in het Blaasveldbroek. "Het is heel goed nieuws voor de natuur," legt Hans Moyson van het WWF uit. "Als de otter terugkomt, weten we dat de natuur erop vooruitgaat."

Otters zijn gevoelig aan vervuiling en gaan alleen daar waar de natuur niet te vervuild is, waar veel begroeiing is op de oevers, proper water en genoeg vis. Het is ook vrij uitzonderlijk dat er een otter rondzwemt, want er zijn nog niet veel otters in België.

In oktober 2024 werd er nog een otter gespot, niet zo ver van het Blaasveldbroek. "Nu zit er terug een otter, mogelijk gaat het om hetzelfde dier, maar zelfs dan is het goed nieuws omdat het zou betekenen dat de otter zich er gevestigd heeft." Otters zijn overdag niet te zien, zij verplaatsen zich alleen 's nachts.

"Otters zijn schuwe beestjes, ze hebben genoeg natte natuur nodig, maar ook genoeg begroeiing op de oevers om zich in te verstoppen," gaat Hans Moyson verder. "We willen ook de natuurgebieden met elkaar verbinden, zodat dieren zich veilig kunnen verplaatsen. Zowel WWF als het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de provincie Antwerpen nemen daarvoor initiatieven.

Zo werd eind 2024 in Willebroek een faunapassage ingehuldigd, een tunnel onder de weg zodat de dieren niet aangereden kunnen worden. "Mogelijk heeft de otter al gebruikt gemaakt van die passage. "Uit Nederlandse cijfers, waar meer otters leven dan hier, weten we dat 25% van de otters daar sterven in het verkeer, dus zo'n tunnel is echt wel nodig."

3. Afvissingen

De meest recente afvissing van de Blaasveld Broek vijvers dateert van 2022.

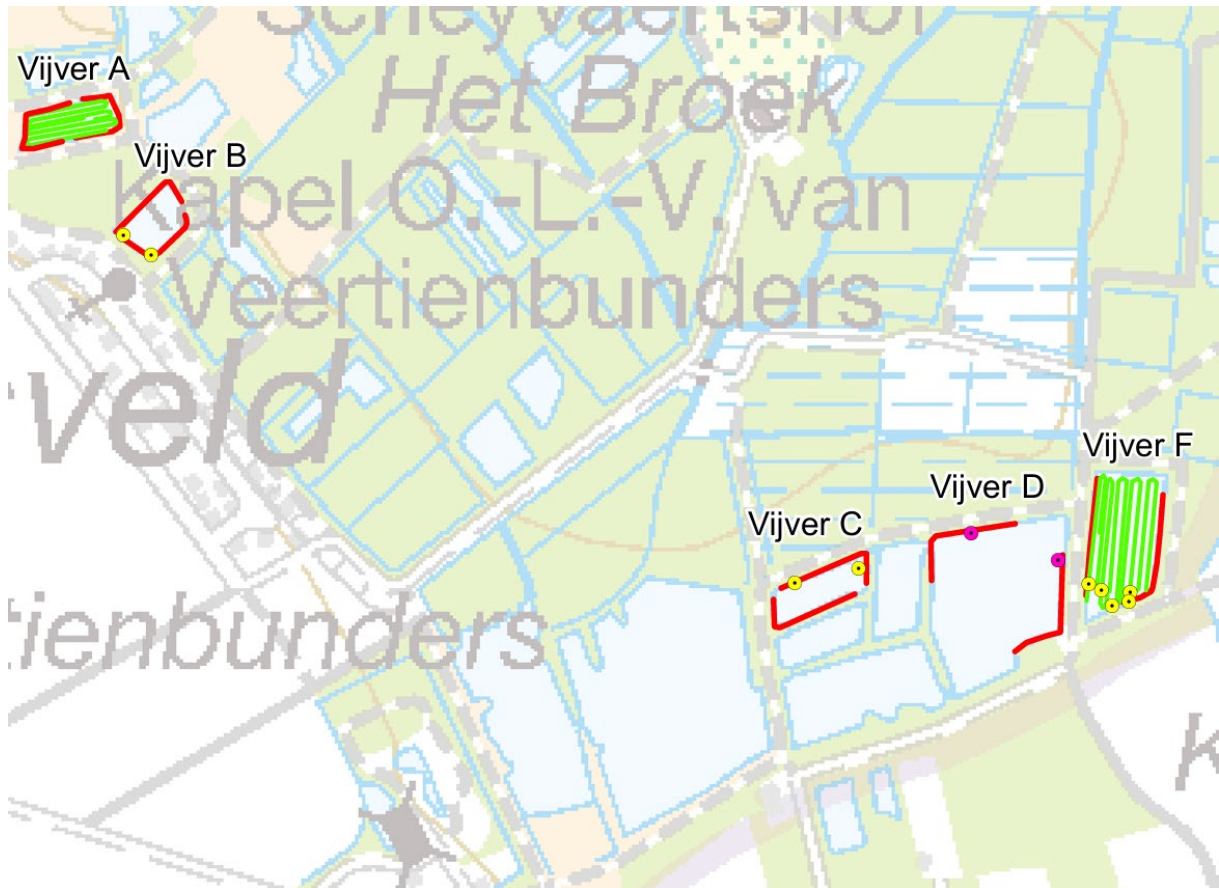
In het Vlaamse Gewest bevinden zich in elke provincie diverse stilstaande wateren. Deze wateren hebben een belangrijke functie voor de openbare visserij. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is verantwoordelijk voor het visstandbeheer in deze wateren.

Het ANB heeft ATKB opdracht gegeven voor het uitvoeren van een visstandonderzoek in de wateren Blaasveld Broek (Vijvers A t/m D en F), in de provincie Antwerpen in 2022.

Het onderzoeksgebied betreft de wateren Blaasveld Broek Vijvers A, B, C, D en F.

Van de vijvers te Blaasveld Broek zijn in totaal vijf vijvers bemonsterd. Al deze vijvers bevinden zich binnen het natuurgebied wat ontstaan is door turfwinning. Het Blaasveld Broek kan getypeerd worden als een nat en vochtig gebied, waarbij de oude legakkers nog aanwezig zijn, veelal begroeid met wilgen. De bemonsterde vijvers variëren in oppervlakte van 0,4 tot 2,0 hectare en staan door middel van kleine slotjes met elkaar in verbinding.

De bemonsteringen van de Blaasveld Broek vijvers zijn uitgevoerd in de periode van 16 tot en met 18 november 2022.

Voor het presenteren van de bestandschattingen zijn de gevangen vissoorten ingedeeld in ecologische groepen en gilden.

De indeling in "*ecologische groepen*" wordt beschreven in het Handboek Hydrobiologie (Bijkerk *et al.*, 2014). De ecologische groepen zijn voornamelijk gebaseerd op voedselvoorkeur. Dit hangt samen met de lengte van de vissoorten: kleine exemplaren benutten ander voedsel (bijvoorbeeld zoöplankton) dan grote exemplaren (die veelal macrofauna of kleine vissen eten). Voor snoek wijkt de indeling af van de overige vissoorten, omdat deze vooral uitgaat van de voorkeur van deze soort voor een bepaald type habitat.

Naast ecologische groepen zijn de vissoorten ingedeeld in "*stromingsgilden*" volgens FAME (Noble & Cowx, 2002). De afkorting FAME staat voor Fishbased Assessment Method for the Ecological status of European rivers.

De indeling in stromingsgilden is gebaseerd op de voorkeur van soorten voor stromend dan wel stilstaand water.

Er worden **drie stromingsgilden** onderscheiden:

- Eurytopen: soorten die geen specifieke voorkeur hebben voor stromend of stilstaand water;
- Limnofielen: soorten met een voorkeur voor stilstaand water;
- Rheofielen: soorten met een voorkeur voor stromend water.

a) Vissoortensamenstelling

In de Blaasveld Broek vijvers zijn in totaal dertien vissoorten aangetroffen (spiegelkarper en karper worden samen tot één soort gerekend).

Acht soorten behoren tot het eurytope gilde, namelijk aal, baars, blankvoorn, brasem, (spiegel)karper, kolblei, pos en snoek. Vier soorten behoren tot de limnofielen, namelijk bittervoorn, rietvoorn, vetje en zeelt en met zonnebaars is ook één exoot aangetroffen.

In vijvers C en D is met twaalf soorten de grootste soortenrijkdom aangetroffen. In vijver A is de soortenrijkdom met acht soorten het meest beperkt. Spiegelkarper is enkel in vijver D waargenomen. Aal, baars, snoek, rietvoorn en zonnebaars zijn in alle vijvers aangetroffen. In Tabel 2 is een overzicht gegeven van de aangetroffen vissoorten per vijver.

Vergelijking met eerdere visstandonderzoeken

In 2011 (Hop, 2012) en 2016 (Vis & de Bruijn, 2017) is eerder onderzoek gedaan naar de visstand in de Blaasveld Broek vijvers.

In Tabel 10 is een overzicht gegeven van de soortensamenstelling in de periode 2011 tot 2022. In 2022 is de soortenrijkdom met dertien aangetroffen vissoorten van dezelfde omvang als in 2016. In 2011 werden veertien vissoorten aangetroffen. De soortenrijkdom is hiermee zeer stabiel. Dit is ook het geval voor de samenstelling van de visstand aangezien blauwband de enige soort is die in 2011 wel is aangetroffen en in de overige jaren niet is gevangen. Alle overige soorten zijn in alle drie de bemonsteringsjaren aangetroffen.

b) Omvang van het visbestand

In Tabel 3 en Tabel 4 is de geschatte omvang van het totale visbestand in de verschillende vijvers van Blaasveld Broek gegeven in respectievelijk kilogram en aantal per hectare.

Op basis van biomassa varieert de omvang van het visbestand van 134,2 kg/ha in vijver B tot 265,4 kg/ha in vijver A. Voor vijvers B, C en D geldt dat de eurytopen het grootste aandeel in biomassa hebben variërend van 73% in vijver C tot 98% in vijver D. In vijvers A en F hebben de limnofielen met respectievelijk 52% en 56% het grootste aandeel in biomassa. Op soortniveau heeft zeelt het grootste aandeel in biomassa in vijvers A (49%) en F (38%). Voor vijvers B en D geldt dit voor karper met aandelen van respectievelijk 43% en 30%. In vijver C heeft snoek (48%) het grootste aandeel in biomassa.

Op basis van aantallen varieert de omvang van het visbestand van 1.314 stuks/ha in vijver D tot 8.736 stuks/ha in vijver C. In vijvers A, B en F hebben de limnofielen het grootste aandeel in geraamde aantallen met respectievelijk 81%, 53% en 67%. In vijver C hebben de eurytopen met 77% het grootste aandeel en in vijver D hebben de exoten (zonnebaars) met 45% het grootste aandeel in de visstand.

Op soortniveau heeft rietvoorn het grootste aandeel in vijvers A (59%) en F (57%). Blankvoorn heeft dit voor vijver B (31%) en in vijver C heeft brasem met 66% het grootste aandeel. Tot slot heeft zonnebaars (45%) het grootste aandeel in geraamde aantallen in vijver D.

Vergelijking met eerdere visstandonderzoeken

Op basis van biomassa varieert de omvang van het visbestand van 134,2 kg/ha in vijver B tot 265,4 kg/ha in vijver A. Op soortniveau heeft zeelt het grootste aandeel in biomassa in vijvers A (49%) en F (38%). Voor vijvers B en D geldt dit voor karper met aandelen van respectievelijk 43% en 30%. In vijver C heeft snoek (48%) het grootste aandeel in biomassa.

In Tabel 11 is een overzicht gegeven van de geraamde biomassa's van de aangetroffen soorten in de verschillende vijvers in 2011 (Hop, 2012), 2016 (Vis & de Bruijn, 2017) en 2022. Voor vijver A kon in 2016 geen bestandschatting opgesteld worden, aangezien er geen zegenvisserij was ingezet in de open water zone. Destijds zijn de ruwe vangstgegevens doorberekend naar kilogrammen. Vijver F is in 2022 voor het eerst bemonsterd, aangezien vijver E niet bereikt kon worden met eigen materieel. Hierdoor kan voor deze vijver geen vergelijking gemaakt worden met eerdere bemonsteringen.

Over het algemeen is een neerwaartse trend zichtbaar in de biomassaramingen. In 2011 werd het bestand telkens het hoogst geraamd, met name in vijver B met een totale biomassa van 1.036,2 kg/ha. Destijds werden met name het blankvoorn- en (spiegel)karperbestand vrij hoog geraamd. Op soortniveau zijn af en toe grote verschillen zichtbaar tussen de bemonsteringsjaren.

In vijver A werd het baarsbestand in 2011 nog geraamd op 62,3 kg/ha. In 2022 wordt de biomassa geraamd op slechts 0,1 kg/ha. Ook het blankvoornbestand wordt in 2022 met 8,4 kg/ha fors lager geraamd dan in 2011. Destijds werd dit bestand nog geraamd op 53,8 kg/ha.

De biomassa van het brasembestand in vijver B werd in 2011 nog geraamd op 164,7 kg/ha en in 2016 werd brasem helemaal niet aangetroffen in deze vijver. In dezelfde vijver werd het blankvoornbestand in 2011 nog geraamd op 319,9 kg/ha en in 2016 en 2022 nog geraamd op 26,6 kg/ha en 28,4 kg/ha. Ook het karperbestand wordt in 2022 fors lager geraamd. In 2011 werd dit bestand geraamd op 257,8 kg/ha en in 2022 wordt de biomassa van het karperbestand geraamd op 58,0 kg/ha. Tot slot werd het zeeltbestand in 2011 geraamd op 31,7 kg/ha en in 2022 is deze soort helemaal niet aangetroffen in vijver B.

Ook in vijver C is een neerwaartse trend zichtbaar in biomassa, met name bij soorten als aal, baars, blankvoorn, brasem en zonnebaars. Vooral de biomassaramingen van blankvoorn en brasem laten grote afnames zien van respectievelijk 272,8 kg/ha en 95,0 kg/ha in 2011 naar 11,7 kg/ha en 18,3 kg/ha in 2022. Daarentegen zijn de biomassaramingen van snoek, rietvoorn en zeelt behoorlijk hoger geraamd in 2022. Deze plantminnende soorten lijken te profiteren van de abundante aanwezigheid van de submerse vegetatie in deze vijver.

Tijdens de bemonstering in 2011 werden de blankvoorns en kleinere lengteklassen van diverse soorten in winterclustering aangetroffen (Hop, 2012). Mogelijk heeft dit destijds geleid tot een overschatting van het blankvoornbestand.

Men moet zich realiseren dat de vijvers in open verbinding met elkaar staan doormiddel van slootjes, waardoor de aangetroffen visstand per vijver door onderlinge uitwisseling behoorlijk kan fluctueren. De ramingen zijn daarom eerder indicatief dan dat deze een absolute visstand weergeven.

4. Asbestsanering Blaasveldbroek

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zijn begin juli 2025 gestart met de sanering van asbest in natuurgebied Blaasveldbroek in Mechelen en Willebroek. De site werd eerder gesaneerd, maar nadat de natuur er 30 jaar lang haar gang kon gaan, is er opnieuw asbest bloot komen te liggen. De nieuwe bodemsanering met een integrale aanpak moet het asbest op een veilige en duurzame manier bergen. Dankzij de lange droge periode in de zomer en het begin van de herfst zijn de werken al goed gevorderd. Het einde is voorzien in juli 2026.

Wat houden de werken in?

Om de werken te kunnen uitvoeren, worden de bomen en struiken op de asbestdijken verwijderd.

Het asbest wordt ofwel afgedekt ofwel afgegraven en binnen het gebied veilig geborgen, onder water in een bestaande vijver. Het afdekken gebeurt met erosiematten uit steenasfalt. Na afgraving of afdekking krijgen de oevers een minder steil en ecologisch profiel, zodat er naast de open plassen ook brede, natte rietkragen kunnen ontstaan.

Om de afdekking van de oevers te beschermen, maar ook voor meer waterberging in het algemeen, wordt het waterpeil van de vijvers verhoogd. Om ervoor te zorgen dat er meer water in het gebied wordt opgehouden, worden de nodige constructies (bijvoorbeeld een kleine stuw) aangelegd.

De volledige werken nemen een jaar in beslag: van begin juli 2025 tot de zomer van 2026.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2026

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger Eva DE BLEEKER in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Jo BROUNS :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2025-2026 , vraag nr. 299 van 15 december 2025 } .

TABEL 2

Tabel 2 Soortensamenstelling in de Blaasveld Broek vijvers in 2022.

Gilde	Vissoort	Vijver A	Vijver B	Vijver C	Vijver D	Vijver F
Eurytoop	Aal	X	X	X	X	X
	Baars	X	X	X	X	X
	Blankvoorn	X	X	X	X	X
	Brasem	-	X	X	X	X
	Karper	-	X	-	X	-
	Kolblei	-	-	X	-	X
	Pos	-	-	X	X	-
	Snoek	X	X	X	X	X
	Spiegelkarper	-	-	-	X	-
Limnofiel	Bittervoorn	-	X	X	X	-
	Rietvoorn	X	X	X	X	X
	Vetje	X	X	X	X	-
	Zeelt	X	-	X	X	X
Exoot	Zonnebaars	X	X	X	X	X
Aantal soorten*		8	10	12	12	9

*=Spiegelkarper en karper worden tot één soort gerekend; X=aangetroffen; -=niet aangetroffen

TABEL 3 en TABEL 4

Tabel 3 Raming van het visbestand in de Blaasveld Broek vijvers (kg/ha) in 2022.

Gilde	Vissoort	Vijver A	Vijver B	Vijver C	Vijver D	Vijver F
Eurytoop	Aal	25,2	12,0	15,0	28,0	13,2
	Baars	0,1	2,3	1,4	0,3	1,3
	Blankvoorn	8,4	28,4	11,7	0,2	5,2
	Brasem	-	4,5	18,3	6,7	0,0
	Karper	-	58,0	-	66,4	-
	Kolblei	-	-	0,4	-	0,9
	Pos	-	-	0,1	0,2	-
	Snoek	89,4	15,3	92,8	65,9	42,7
	Spiegelkarper	-	-	-	46,6	-
	Limnofiel	Bittervoorn	-	0,3	0,2	0,1
Rietvoorn		10,5	10,2	12,9	0,0	28,5
Vetje		0,1	0,4	0,0	0,0	-
Zeelt		129,2	-	35,8	0,0	59,4
Exoot	Zonnebaars	2,6	2,8	3,4	4,1	5,6
Totaal		265,4	134,2	192,0	218,6	157,0

0,0 = <0,05 kg/ha; - = niet aangetroffen

Tabel 4 Raming van het visbestand in de Blaasveld Broek vijvers (stuks/ha) in 2022.

Gilde	Vissoort	Vijver A	Vijver B	Vijver C	Vijver D	Vijver Nieuw
Eurytoop	Aal	73	116	57	176	66
	Baars	23	356	71	28	33
	Blankvoorn	359	1.675	595	6	113
	Brasem	-	81	5.809	3	7
	Karper	-	11	-	9	-
	Kolblei	-	-	14	-	7
	Pos	-	-	14	46	-
	Snoek	46	38	127	22	302
	Spiegelkarper	-	-	-	6	-
	Limnofiel	Bittervoorn	-	287	199	261
Rietvoorn		2.129	1.629	1.339	68	1.286
Vetje		277	932	71	79	-
Zeelt		511	-	56	23	212
Exoot	Zonnebaars	165	206	384	588	217
Totaal		3.584	5.330	8.736	1.314	2.243

0 = <0,5 stuks/ha; - = niet aangetroffen

TABEL 10

Tabel 10 Soortensamenstelling in de Blaasveld Broek vijvers in de jaren 2011, 2016 en 2022.

Gilde	Vissoort	2011	2016	2022
Eurytoop	Aal	X	X	X
	Baars	X	X	X
	Blankvoorn	X	X	X
	Brasem	X	X	X
	Hybride	X	-	-
	Karper	X	X	X
	Kolblei	X	X	X
	Pos	X	X	X
	Snoek	X	X	X
	Spiegelkarper	-	-	X
Limnofiel	Bittervoorn	X	X	X
	Rietvoorn	X	X	X
	Vetje	X	X	X
	Zeelt	X	X	X
Exoot	Blauwband	X	-	-
	Zonnebaars	X	X	X
Aantal soorten*		14	13	13

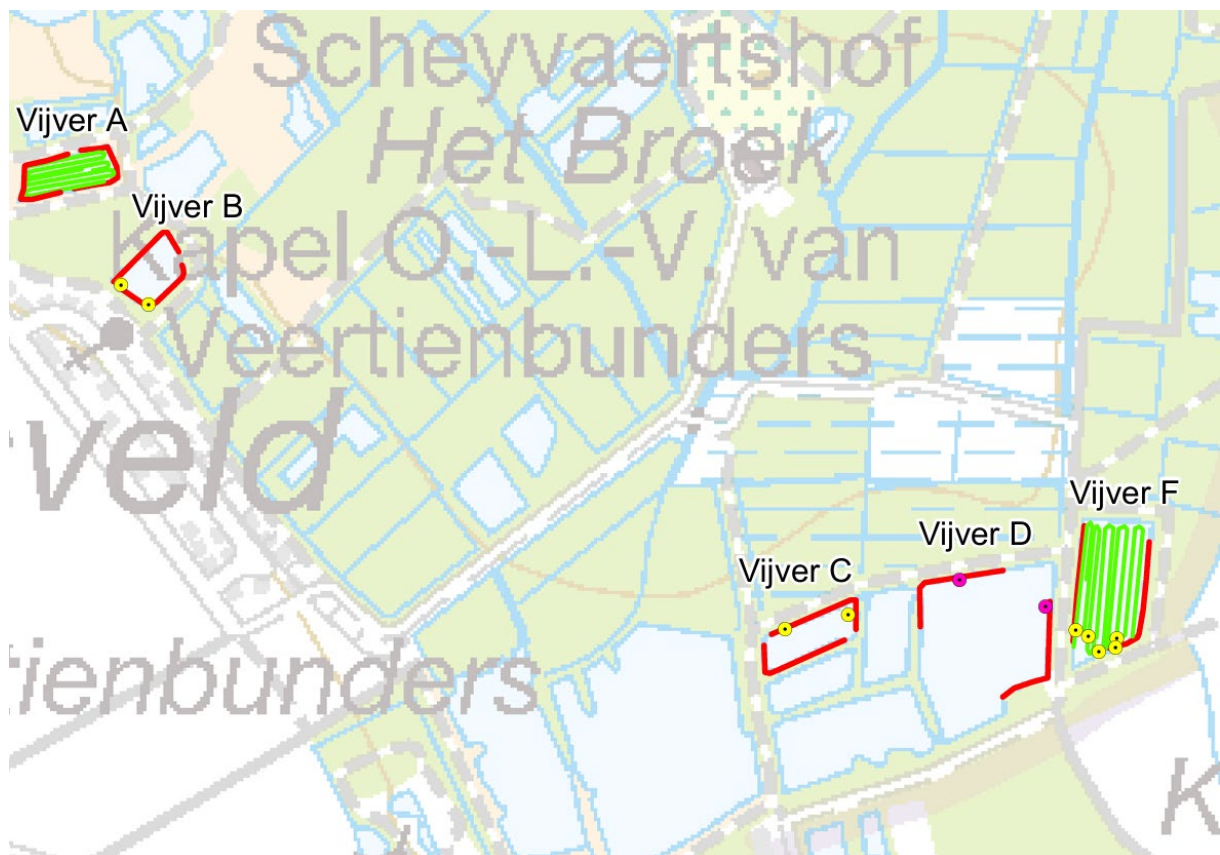
*Exclusief hybride, spiegelkarper en karper worden tot één soort gerekend

TABEL 11

Tabel 11 Vergelijking van het visbestand (kg/ha) in de Blaasveld Broek vijvers tussen 2011, 2016 en 2022.

Gilde	Vissoort	Vijver A			Vijver B			Vijver C			Vijver D		
		2011	2016*	2022	2011	2016	2022	2011	2016	2022	2011	2016	2022
Eurytoop	Aal	13,2	0,5	25,2	23,8	9,6	12,0	65,8	59,7	15,0	82,8	5,0	28,0
	Baars	62,3	0,5	0,1	45,8	9,3	2,3	18,7	3,4	1,4	12,2	9,4	0,3
	Blankvoorn	53,8	0,1	8,4	319,9	26,6	28,4	272,8	15,9	11,7	103,9	27,9	0,2
	Brasem	8,5	-	-	164,7	-	4,5	95,0	33,2	18,3	17,8	41,3	6,7
	Hybride	0,5	-	-	4,7	-	-	2,8	-	-	-	-	-
	(Spiegel)karper	-	-	-	257,8	55,0	58,0	-	-	-	-	-	113,0
	Kolblei	-	-	-	-	-	-	1,0	0,4	0,4	1,7	0,3	-
	Pos	2,1	-	-	0,7	1,0	-	11,2	10,9	0,1	4,0	8,1	0,2
	Snoek	90,0	1,8	89,4	98,2	100,6	15,3	52,8	27,0	92,8	24,5	46,1	65,9
	Limnofiel	Bittervoorn	4,5	-	-	3,5	0,3	0,3	0,0	2,7	0,2	0,5	70,2
Rietvoorn		5,8	0,6	10,5	58,2	6,3	10,2	-	2,0	12,9	3,2	9,0	0,0
Vetje		5,6	0,0	0,1	2,0	2,2	0,4	16,2	-	0,0	0,8	-	0,0
Zeelt		185,7	2,5	129,2	31,7	1,2	-	1,3	0,8	35,8	5,3	0,4	0,0
Exoot		Zonnebaars	26,6	0,4	2,6	25,2	11,4	2,8	12,7	10,5	3,4	16,3	5,2
Totaal		458,6	6,4	265,4	1.036,2	223,5	134,2	550,3	166,5	192,0	273,0	222,9	218,6

*Kilogrammen in verband met ontbreken zegenvisserij (Vis & de Bruijn, 2017); 0,0 = <0,05 kg/ha; - = niet aangetroffen

Visstandonderzoek Vlaanderen

Blaasveld Broek vijvers

Overzichtskaart

Trajecten

 Puls

 Elektro

 Zegen (75 m)

 Zegen (175 m)

